

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสำรวจความต้องการ ความสนใจ และความคิดเห็นของผู้ฟังในเขตภาคกลางเกี่ยวกับรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
๒. เพื่อศึกษาถึงลักษณะของผู้ฟังที่รับฟังรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกตัวอย่างประชากรจากรายชื่อของผู้ที่บอกรับหนังสือรายการกระจายเสียงวิทยุศึกษา วิทยุโรงเรียน โทรทัศน์ศึกษา ซึ่งจัดพิมพ์ออกเผยแพร่เป็นประจำทุกเดือน โดยศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และรายชื่อของผู้ที่บอกรับหนังสือดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาเฉพาะผู้ที่มีที่อยู่อาศัยในเขตจังหวัดภาคกลางเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการ ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษา แบบสอบถามประกอบไปด้วยคำถามแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มประชากรตัวอย่างตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง ๒๔ จังหวัด แบบสอบถามที่ส่งไปมีจำนวน ๑,๐๐๐ ชุด เริ่มส่งกลางเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ และใช้เวลารวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาจนถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ศกเดียวกัน มีจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งสิ้น ๖๗๔ ชุด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน ๔๓ ชุด คงเหลืออยู่ ๖๓๑ ชุด ที่สมบูรณ์ใช้การได้คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๑ ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. คิดเป็นร้อยละ สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การมีและการรับฟังวิทยุ สภาพของเครื่องรับวิทยุ และความคิดเห็นต่าง ๆ จากการรับฟังรายการของสถานีวิทยุศึกษา

๒. คิดค่าเฉลี่ยน้ำหนัก สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทุกรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา และอุปสรรคในการรับฟัง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากผู้ฟังรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษา เนื่องจากแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาจะมีครบถ้วนทั้ง ๒๔ จังหวัดในเขตภาคกลางที่มีผู้ทำการวิจัย ซึ่งเชื่อได้ว่าผลการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการที่สถานีวิทยุศึกษาจะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงรายการกระจายเสียงของสถานี ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับฟังส่วนใหญ่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากรายชื่อผู้ฟังที่บอกรับหนังสือรายการกระจายเสียงของวิทยุศึกษา วิทยุโรงเรียน และโทรทัศน์ศึกษา ซึ่งมีจำนวนกว่า ๘,๐๐๐ คนนั้น เป็นรายชื่อผู้ฟังจากจังหวัดภาคกลางประมาณ ๗,๐๐๐ คน ถ้าจะพูดไปแล้วผู้ฟังทั้ง ๗,๐๐๐ คนนี้คือ กลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่ที่รับฟังรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุแห่งนี้เป็นประจำ ดังนั้นผลการวิจัยจึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตรายการเพื่อการศึกษาระดับประชาชน ตามวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุศึกษาในอันที่จะดำเนินการตามนโยบายให้การศึกษา นอกโรงเรียนแก่ประชาชนทั้งหลายต่อไป

ผลการวิจัยโดยละเอียด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้มีปรากฏดังต่อไปนี้

๑. เพศ

โดยเฉลี่ยแล้วร้อยละ ๘๘ ของผู้ฟังทั้งหญิงและชายจะมีเครื่องรับวิทยุอยู่ในบ้าน ซึ่งสำหรับเพศชายนั้นอัตราการใช้วิทยุในบ้านสูงถึงร้อยละ ๘๕ นับว่าเป็นอัตราที่สูงพอๆ สำหรับจำนวน

เครื่องรับในบ้านนั้นส่วนใหญ่จะมาถึง ๒ เครื่อง ไม่ว่าจะเพศหญิงหรือชาย และจะมีเครื่องรับวิทยุที่มี
ได้ ๒ ระบบคือ เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. เพื่อใช้รับฟังรายการจากสถานีวิทยุศึกษาเกือบทุกวันใน
๑ สัปดาห์

เกี่ยวกับรายการที่ออกอากาศเป็นประจำทุกวันทางสถานีวิทยุศึกษานั้น รายการที่
ได้รับความสนใจจากผู้ฟังเพศหญิงมากเป็นอันดับหนึ่งคือ รายการมิตรในเรือน รองลงไปได้แก่
รายการภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และรายการเพื่อนคุย ส่วนผู้ฟังเพศชายให้ความสนใจต่อ
รายการแพทย์ประจำบ้านเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นรายการเพื่อนคุยและรายการภาษาอังกฤษ
ในชีวิตประจำวัน สำหรับรายการที่ได้รับความสนใจน้อยจากผู้ฟังเพศหญิงคือ รายการวิทยุวิทยา
ชุด ๒๓. และ ปกศ. และรายการที่เพศชายให้ความสนใจน้อยคือ รายการละคร

รายการที่ออกอากาศอาทิตย์ละครั้งได้รับความสนใจจากผู้ฟังทั้งสองเพศ ในระดับ
ปานกลางโดยเฉลี่ย คงมีรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้นที่ได้รับความสนใจมากกว่า
รายการอื่น และรายการที่ได้รับความสนใจในลำดับรองลงไปสำหรับผู้หญิงคือ รายการเรียนภาษา
อังกฤษจากเพลง แต่สำหรับผู้ชายจะให้ความสนใจต่อรายการมมชีวิตเป็นลำดับต่อไป อนึ่งรายการ
ภาษาเยอรมันชุดแพบลิส บาวมัน กับรายการสอนภาษาฝรั่งเศสโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นรายการ
ที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุดจากผู้ฟังทั้ง ๒ เพศ

ทางด้านรายการที่ออกอากาศ ๒ สัปดาห์ต่อครั้งของสถานีวิทยุศึกษาได้รับความ
สนใจระดับปานกลางโดยเฉลี่ย ซึ่งรายการการศึกษาได้รับความสนใจมากที่สุดจากทั้งสองเพศ
คิดตามด้วยรายการชีวิตนี้มีค่า จำนวนรายการที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุดจากทั้งหญิงและชายคือ
รายการเพลงศรทอง โดยมีคุณพิทลวงประดิษฐ์ไพเราะ

รายการที่ผู้ฟังเพศหญิงร้อยละ ๒๖ บอกว่าควรเพิ่มเวลาออกอากาศคือ
รายการเพื่อนคุย และร้อยละ ๕๑ เห็นว่าควรเพิ่มเวลาออกอากาศให้รายการมิตรในเรือน ส่วน
รายการภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันมีร้อยละ ๑๔ ของเพศหญิงที่เห็นว่าควรเพิ่มเวลาออกอากาศ
สำหรับผู้ฟังชายร้อยละ ๒๐ เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว และอีกร้อยละ ๑๔ เห็นว่าควรเพิ่มเวลาออก
อากาศให้รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ร้อยละ ๔๖ ของผู้ฟังทั้งหญิงและชายไม่ขอออกความคิดเห็นว่า รายการใดของ สถานีวิทยุศึกษาที่ควรลดเวลาการออกอากาศ แต่ผู้หญิงร้อยละ ๑๔ กับผู้ชายร้อยละ ๑๔ เห็นว่า ควรลดเวลาการออกอากาศรายการดนตรีไทยคณะอาชีพ และร้อยละ ๑๔ ของทั้งสองเพศเห็นว่า ควรลดเวลาการออกอากาศของรายการเพลงจากวรรณคดีพระ รุ่งสวรรณโลก

โดยเฉลี่ยของผู้บรรคในการรับฟังรายการเพื่อการศึกษาประชาชนคมมือผู้บ้าง แต่ได้คิดค่าเฉลี่ยออกมาแล้วจะอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ คงมีอุปสรรคที่ว่าใช้เวลาดังนั้นรับฟังสถานีอื่น ซึ่ง ได้คะแนนเฉลี่ยจากผู้ฟัง เพศหญิงในเกณฑ์ปานกลาง นับว่าเป็นอุปสรรคที่ผู้ฟังเพศหญิงคำนึงถึงมากกว่าอุปสรรคอื่น ๆ

ประโยชน์ที่ผู้ฟังทั้งชายหญิงร้อยละ ๖๓ ได้รับจากสถานีวิทยุศึกษาคือ ได้รับความรู้ รองลงไปคือได้ทราบข่าวสารและบริการ และผู้ฟังหญิงร้อยละ ๔๐ จะนำสิ่งที่ได้จากวิทยุศึกษาไปใช้ ประโยชน์จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน ส่วนผู้ชายร้อยละ ๔๔ จะนำสิ่งที่ได้รับจากวิทยุศึกษาไปบอกเล่า ให้ผู้อื่นได้รับฟังด้วยหรือไม่ก็ใช้เป็นหัวข้อในการพูดคุย

การปรับปรุงสถานีวิทยุศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ฟังทั้ง เพศหญิงและชายร้อยละ ๖๓ โดยเฉลี่ยคือ การปรับปรุงด้านกำลังส่ง ขณะเดียวกันร้อยละ ๒๔ ของผู้หญิงคิดว่าควรปรับปรุง ด้านรายการ และผู้ชายร้อยละ ๓๖ คิดว่าควรปรับปรุงด้านรายการเช่นกัน

๒. อายุ

ปริมาณการมีวิทยุตามบ้านอยู่ในเกณฑ์ร้อยละ ๔๔ โดยเฉลี่ยทุกระดับอายุ เน้นที่นำ สังกเกตว่าความแตกต่างระหว่างวัย ไม่มีผลต่อการมีเครื่องรับวิทยุอยู่ภายในบ้าน กว่าร้อยละ ๔๐ ของทุกวัยมีวิทยุอยู่ในบ้าน และเฉลี่ยแล้วจะมีอยู่ ๒ เครื่องโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุตั้งแต่ ๒๐-๓๔ ปี แต่อย่างน้อยจะมีวิทยุ ๑ เครื่องอยู่ในบ้าน เครื่องรับก็แบบ เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. มาก ที่สุดคือร้อยละ ๗๐ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีอายุ ๒๐-๒๔ ปีถึงร้อยละ ๖๖ และกลุ่มผู้มีอายุ ๓๐-๓๔ ปี ร้อยละ ๖๒ มีวิทยุที่รับได้ทั้ง เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. สำหรับกรณีที่ไม่มีวิทยุในบ้าน ประชาชนจะรับ ฟังวิทยุจากที่อื่นเสมอ

โอกาสที่จะรับฟังสถานีวิทยุศึกษาโดยเฉลี่ยร้อยละ ๓๗ ของผู้ฟังทุกกลุ่มอายุบอกว่า การรับฟังภายใน ๑ สัปดาห์มักไม่แน่นอน แต่สรุปแล้วผู้ฟังเกือบทุกกลุ่มอายุมีโอกาสรับฟังเกือบทุกวัน ร้อยละ ๑๔ ได้ฟังทุกวัน พวกที่ได้ฟังน้อยกว่า ๑ ครั้งต่อสัปดาห์มีเพียงร้อยละ ๔ ผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๔๐-๔๙ ปีร้อยละ ๑๗ รับฟังสถานีวิทยุศึกษาเกือบทุกวัน ร้อยละ ๑๔ รับฟังทุกวัน มีเพียงร้อยละ ๔ เท่านั้นที่ฟังน้อยกว่า ๑ ครั้งต่อสัปดาห์ สำหรับผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปร้อยละ ๖๖ มีอัตราการรับฟังไม่แน่นอนใน ๑ สัปดาห์ แต่มีร้อยละ ๑๓ บอกว่าฟังทุกวัน

รายการเพื่อนคุยและรายการภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันดึงดูดความสนใจจากผู้ฟังที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๙ ปีได้มากกว่ารายการอื่น ๆ ที่ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน เช่นเดียวกับผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๒๐-๒๙ ปี ที่ให้ความสนใจต่อ ๒ รายการดังกล่าวและรวมทั้งรายการแพทย์ประจำบ้าน ผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๓๐-๓๙ ปีให้ความสนใจรายการมิตรในเรือนและธรรมะประดับใจมากกว่ารายการอื่น ๆ แต่ผู้ฟังอายุเกินกว่า ๔๐ ปีขึ้นไปแล้วจะให้ความสนใจรายการแพทย์ประจำบ้านมากเป็นอันดับหนึ่ง และรายการธรรมะประดับใจเป็นอันดับรองลงมา

รายการที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุดจากผู้ฟังที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๒๙ ปี และผู้ฟังอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป คือ รายการวิทยุวิทยา วิชาชุด ๒๓. และ ปกศ. ส่วนผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๓๐-๔๙ ปี จะให้ความสนใจต่อรายการละครน้อยมาก

เกณฑ์เฉลี่ยความสนใจของผู้ฟังทุกระดับอายุที่มีต่อรายการที่ออกอากาศอาทิตย์ละครั้งของสถานีวิทยุศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับความสนใจจากผู้ฟังที่มีอายุ ๑๓-๑๙ ปีมากกว่ารายการอื่น โดยมีรายการชมชีวิตรองลงมา สำหรับผู้ฟังที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐-๓๙ ปีมีความสนใจต่อรายการเรียนภาษาอังกฤษจากเพลงมากกว่ารายการอื่น รองลงมาได้แก่รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรายการเพลงไทยไพเราะ ส่วนผู้ฟังที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีความสนใจรายการเพลงไทยไพเราะมากกว่ารายการอื่น

รายการที่ได้รับความสนใจน้อยจากกลุ่มผู้ฟังที่มีอายุตั้งแต่ ๓๐ ปีขึ้นไปได้แก่ รายการสอนภาษาฝรั่งเศสโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ และรายการภาษาเยอรมันชุดพหุมีดี ปาเนิม

สำหรับรายการที่ออกอากาศ ๒ สัปดาห์ต่อครั้งของสถานีวิทยุศึกษา ผู้ฟังในแต่ละกลุ่มอายุมีความเห็นแตกต่างกันกล่าวคือ รายการการศึกษาดึงดูดความสนใจจากผู้ฟังที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๔ ปีได้มากกว่ารายการอื่น แต่ผู้ฟังที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ ปีไปจนถึง ๔๔ ปีให้ความสนใจรายการชีวิตนี้มีค่าเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนรายการการศึกษาได้รับความสนใจจากผู้ฟังกลุ่มเดียวกันนี้เป็นอันดับรองลงมา

ผู้ฟังที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๒๔ ปีเห็นว่าควรเพิ่มเวลาออกอากาศให้แก่ รายการเพื่อนคุย มีจำนวนมากเป็นอันดับแรก รองลงไปคือรายการมิตรในเรือน และภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ร้อยละ ๒๑ ของผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๓๐-๓๙ ปี และผู้ฟังอายุ ๔๐ ปีขึ้นไปร้อยละ ๒๐ เห็นว่าควรเพิ่มเวลาออกอากาศรายการมิตรในเรือน ส่วนผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๔๐-๔๔ ปีร้อยละ ๒๔ เห็นว่าควรเพิ่มเวลาออกอากาศรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำหรับความคิดเห็นที่ว่ารายการใดของสถานีวิทยุศึกษาที่ควรลดเวลาออกอากาศนั้น ผู้ฟังทุกกลุ่มอายุร้อยละ ๔๖ ไม่ออกความคิดเห็น

อุปสรรคในการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุศึกษากล่าวได้ว่ามีน้อยมาก แต่ผู้ฟังที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๓๔ ปี มักใช้เวลาในการทำงานอื่น ซึ่งเรื่องนี้เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการรับฟัง ส่วนอุปสรรคอื่น ๆ รองลงไปในทุกกลุ่มอายุได้แก่ มักพบคลื่นรบกวน คลื่นหายาก คลื่นรบกวน

ประโยชน์ที่ได้จากการรับฟังสถานีวิทยุศึกษาของผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๑๓-๑๔ ปี จำนวนร้อยละ ๕๐ บอกว่าได้รับทั้งความรู้และได้ทราบข่าวสารและบริการ ผู้ฟังในวัยอื่น ๆ นอกนั้นกว่าร้อยละ ๖๐ บอกว่าได้รับความรู้ รองลงไปคือได้ทราบข่าวสารและบริการ

ผู้ฟังเกือบทุกวันได้นำสิ่งที่ได้จากวิทยุศึกษาไปถ่ายทอดสู่ผู้อื่น หรือใช้เป็นหัวข้อในการพูดคุยกันเป็นส่วนมาก แต่มีการนำไปใช้ประโยชน์จริง ๆ ในชีวิตประจำวันในอันดับรองลงไป ยกเว้นผู้ฟังในกลุ่มอายุ ๒๐-๒๔ ปี ร้อยละ ๔๐ นำไปใช้ประโยชน์จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน และร้อยละ ๓๗ บอกเล่าให้ผู้อื่นได้รับฟังด้วยหรือใช้เป็นหัวข้อในการพูดคุย

การปรับปรุงด้านกำลังส่ง เป็นสิ่งที่ผู้ฟังทุกกลุ่มอายุออกความคิดเห็นมากที่สุด คือเฉลี่ยร้อยละ ๖๓ ส่วนด้านรายการเป็นเรื่องที่ทุกกลุ่มอายุคิดว่าควรปรับปรุงเป็นอันดับถัดไป

๓. ระดับการศึกษา

จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาเกือบร้อยละร้อยมีวิทยุอยู่ในบ้าน เพราะอัตราการผลิตจะลดทอนลงไปตามภูมิหลังทางการศึกษา กล่าวคือ ยิ่งมีการศึกษาน้อย อัตราการผลิตวิทยุภายในบ้านก็น้อยตามไปด้วย แต่ที่เห็นได้ชัดคือการศึกษาไม่เป็นอุปสรรคต่อคามมีเครื่องรับวิทยุไว้ในบ้าน เพราะโดยเฉลี่ยแล้วผู้ฟังทุกระดับการศึกษาร้อยละ ๘๘ มีเครื่องรับไว้ที่บ้านทั้งสิ้น

โดยเฉลี่ยแล้วผู้ฟังในเขตภาคกลางที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ ๗ ลงมาจะมีเครื่องรับวิทยุอยู่ในบ้านอย่างน้อย ๑ เครื่อง แต่ผู้ฟังที่ได้รับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษา ๑ จนถึงระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะมีเครื่องรับวิทยุอยู่ในบ้าน ๒ เครื่อง แต่ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๗ ลงมาจำนวนไม่น้อยจะมีเครื่องรับวิทยุ ๒ เครื่องภายในบ้าน

เครื่องรับที่ผู้ฟังในเขตภาคกลางมีอยู่ที่บ้านจะเป็นเครื่องรับวิทยุประเภท เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. ถึงร้อยละ ๗๐ และโดยเฉลี่ยแล้วกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีการศึกษาระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ ๔ จนถึงระดับอุดมศึกษามีเครื่องรับวิทยุประเภท เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. รองลงไปจะเป็นเครื่องรับวิทยุประเภท เอ.เอ็ม. อย่างเดียว

ถ้าไม่มีวิทยุอยู่ที่บ้านผู้ฟังที่มีพื้นฐานการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ ร้อยละ ๔๗ จะรับฟังจากบ้านเพื่อนเช่นเดียวกับผู้ฟังที่มีพื้นฐานการศึกษามัธยมศึกษา ๑-๖ ร้อยละ ๔๐ รวมทั้งผู้ฟังที่มีพื้นฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาอีกร้อยละ ๔๓ ขณะเดียวกันผู้ฟังสถานีวิทยุศึกษาที่มีระดับการศึกษาชั้นอนุปริญาและประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ ส่วนใหญ่จะไม่ไ้ฟังเลย

ในแต่ละสัปดาห์ ช่วงเวลาในการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุศึกษาสำหรับผู้มีการศึกษาแทบทุกระดับมักไม่ค่อยแน่นอนเป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ ๓๗ แต่สำหรับร้อยละ ๔๒ ของผู้มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา และร้อยละ ๓๑ ของผู้ฟังระดับอนุปริญยากับประถมศึกษาปีที่ ๔-๗ รับฟังสถานีวิทยุศึกษาเกือบทุกวัน

รายการที่กลุ่มผู้ฟังตั้งแต่ระดับที่ไม่เคยเรียนหนังสือจนถึงกลุ่มผู้ฟังที่มีพื้นฐานการศึกษามัธยมศึกษา ๖ ได้รับความสนใจมากที่สุดคือรายการมิตรในเรือน ขณะเดียวกันผู้ฟังที่มีการศึกษาระดับตั้งแต่ระดับ

อนุปรัชญาขึ้นไปให้ความสนใจต่อรายการแพทย์ประจำบ้านมากกว่ารายการอื่น ๆ หนึ่งรายการที่ได้รับความนิยมน้อยจากกลุ่มผู้ฟังทุกระดับการศึกษา คือ รายการวิทยุวิทยา วิชาชุด ๒๓. และ ปกศ.

รายการซึ่งออกอากาศอาทิตย์ละครั้งของสถานีวิทยุศึกษา และได้รับความสนใจค่อนข้างมากจากกลุ่มผู้ฟังที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขึ้นไป ได้แก่รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและรายการมุขชีวิต ซึ่งรายการมุขชีวิตนี้ได้รับความสนใจจากผู้ฟังที่มีการศึกษาค่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ ๔ มากพอประมาณอีกด้วย

ผู้ฟังทุกระดับการศึกษามีความสนใจรายการการศึกษามากกว่ารายการอื่น ๆ ที่ออกอากาศ ๒ สัปดาห์ต่อครั้งเช่นเดียวกัน รองลงไปให้แก่รายการชีวิตนี้มีค่า ส่วนรายการที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุดจากผู้ฟังทุกระดับการศึกษาคือรายการเพลงสรรทงโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ

สำหรับรายการของสถานีวิทยุศึกษาที่ผู้ฟังเกือบทุกระดับการศึกษามีความเห็นควรเพิ่มเวลาการออกอากาศให้แก่รายการเพื่อนคุย มิตรในเรือน ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เรียนภาษาอังกฤษจาก เพลง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งรายการเพื่อนคุยเป็นรายการที่ได้รับการลงความเห็นมากเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ ๒๑ โดยเฉลี่ยจากผู้ฟังทุกระดับการศึกษา ยกเว้นผู้ฟังที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ลงความเห็นควรเพิ่มเวลาการออกอากาศแก่รายการมิตรในเรือนร้อยละ ๑๔ ในขณะที่รายการเพื่อนคุยมีผู้ฟังลงความเห็นร้อยละ ๑๗

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทุกระดับการศึกษาคือร้อยละ ๔๖ ไม่ขอออกความเห็นเกี่ยวกับรายการของสถานีวิทยุศึกษาที่ควรลดเวลาออกอากาศ สำหรับผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ระบุว่า รายการที่ควรลดเวลาการออกอากาศมากที่สุดคือ คนตรีไทยคณะอาชีวะ และรายการเพลงจากวรรณคดีพระร่วงสวรรคโลก ซึ่งมีผู้ฟังทุกระดับการศึกษาออกความเห็นให้กับสองรายการนี้มาร้อยละ ๑๖ และ ๑๔ ตามลำดับ ส่วนผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ ร้อยละ ๒๒ ออกความเห็นควรลดเวลาออกอากาศรายการวิทยุวิทยา วิชาชุด ๒๓. และ ปกศ. รองลงไปคือรายการคนตรีไทยคณะอาชีวะได้ร้อยละ ๑๔

ระหว่างที่มีรายการเพื่อการศึกษาประชาชนของสถานีวิทยุศึกษาฯ อุปกรณ์ที่พอจะมีอยู่บ้างสำหรับผู้ฟังทุกระดับการศึกษาคือ การใช้เวลาช่วงนั้นรับฟังสถานีอื่น หรือไม่ก็ใช้เวลาช่วงนั้นไปทำงานอื่น ส่วนปัญหาเรื่องพบคลื่นซ้อน คลื่นหายาก คลื่นรบกวน รับฟังไม่ได้มันอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมากสำหรับผู้ฟังทุกระดับการศึกษา

ประโยชน์สำคัญสองประการที่ผู้ฟังทุกระดับการศึกษาได้รับจากการรับฟังสถานีวิทยุศึกษาคือ การได้รับความรู้และได้ทราบข่าวสารและบริการ

ผู้ฟังสถานีวิทยุศึกษาที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาที่ ๔ ขึ้นไป ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๔๐ จะนำสิ่งที่ได้จากวิทยุศึกษาไปบอกเล่าให้ผู้อื่นได้รับฟังด้วยหรือไม่ก็รับเป็นหัวข้อในการพูดคุย นอกจากนี้มีอีกกว่าร้อยละ ๓๐ ระบุว่ายังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอีกด้วย สำหรับผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือนั้นส่วนใหญ่จะบอกว่าฟังวิทยุศึกษาแล้วได้รับความสนใจ รองลงไปจะนำสิ่งที่ได้จากวิทยุศึกษาไปบอกเล่าให้ผู้อื่นได้รับฟังด้วยหรือใช้เป็นหัวข้อในการพูดคุย โดยเฉพาะแล้วผู้ฟังตั้งแต่ระดับประถมศึกษาที่ ๑ ขึ้นไปจนถึงระดับอุดมศึกษาจะนำสิ่งที่ได้จากวิทยุศึกษาไปบอกเล่าให้ผู้อื่นได้รับฟังด้วยหรือใช้เป็นหัวข้อในการพูดคุย รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์จริง ๆ ในชีวิตประจำวันอีกด้วย

ทางด้าน การปรับปรุงสถานีวิทยุศึกษานั้น ผู้ฟังที่มีพื้นฐานการศึกษาทุกระดับลงความเห็นตรงกันเกินกว่าร้อยละ ๖๐ ระบุว่าสถานีวิทยุศึกษาควรปรับปรุงด้านกำลังส่ง รองลงไปคือการปรับปรุงด้านรายการมีร้อยละ ๓๑ โดยเฉพาะ

๔. รายได้

แทบทุกบ้านจะมีวิทยุกันทั้งนั้นไม่ว่าจะมีรายได้น้อยเพียงไร โดยเฉพาะแล้วร้อยละ ๔๔ มีเครื่องรับวิทยุอยู่ที่บ้าน เพียงแต่ว่ายังมีรายได้น้อยก็ยังมีอัตราของภาววิทยุสูงชันกว่ากลุ่มที่มีอัตรารายได้ลดลงลงไป

จำนวนวิทยุในบ้านโดยเฉลี่ยจะเป็น ๒ เครื่องไม่ว่าจะมีรายได้น้อยหรือมาก รองลงไปจะมีวิทยุ ๑ เครื่อง ยกเว้นผู้มีรายได้เกินกว่า ๔,๕๐๐ บาทต่อเดือนส่วนในรายร้อยละ ๓๗ จะมีเครื่องรับวิทยุไว้ที่บ้าน ๒ เครื่อง รองลงไปร้อยละ ๑๗ จะมี ๓-๔ เครื่อง

เครื่องรับวิทยุประเภท เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. มีแพร่หลายอยู่มากตามบ้านของประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๐ ของผู้มีรายได้ทุกระดับจะมีเครื่องรับวิทยุประเภท ๕ ระบบนี้ แม้แต่ผู้มีรายได้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือนมีเครื่องรับ เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. เป็นจำนวนถึงร้อยละ ๗๔ อย่างไรก็ตามเครื่องรับประเภท เอ.เอ็ม. อย่างเดียวก็เป็นที่แพร่หลายเป็นอันดับรองลงมาคือร้อยละ ๔๔

เกือบครึ่งหนึ่งของผู้มีรายได้ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน คือประมาณร้อยละ ๔๑ ซึ่งไม่มีเครื่องรับวิทยุที่บ้านระบุว่าไม่ได้ฟังวิทยุเลย สำหรับสถานที่ซึ่งใช้เป็นที่รับฟังวิทยุของผู้มีรายได้ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือนจำนวนกว่าร้อยละ ๓๐ จะรับฟังวิทยุจากบ้านเพื่อน เช่นเดียวกับผู้ฟังที่มีรายได้ระหว่าง ๓,๕๐๑-๕,๕๐๐ บาทต่อเดือน แต่ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง ๒,๐๐๑-๓,๕๐๐ บาทจำนวนร้อยละ ๖๓ กับผู้มีรายได้เกินกว่า ๕,๕๐๐ บาทต่อเดือนจำนวนร้อยละ ๑๐๐ รับฟังวิทยุที่ทำงานถ้าไม่มีวิทยุที่บ้าน

สำหรับผู้มีรายได้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน และผู้มีรายได้ระหว่าง ๒,๐๐๑-๓,๕๐๐ บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่แล้วลับคานท์หนึ่ง ๆ จะรับฟังรายการจากสถานีวิทยุศึกษาเกือบทุกวัน นอกนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๗ มักมีเวลาการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุศึกษาไม่ค่อยแน่นอน โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้เกินกว่า ๕,๕๐๐ บาทต่อเดือน

กลุ่มผู้ฟังที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๓,๕๐๐ บาท ให้ความสนใจต่อรายการมิตรในเรือนค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้ฟังที่มีรายได้เกินกว่า ๓,๕๐๐ บาทต่อเดือนให้ความสนใจต่อรายการแพทย์ประจำบ้านในเกณฑ์สูงพอประมาณ แต่รายการที่ผู้ฟังทุกระดับรายได้ให้ความสนใจน้อยมากคือรายการวิทยุวิทยา วิชาชุด ๒๖. และปกศ.

รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นรายการซึ่งออกอากาศอาทิตย์ละครั้งของสถานีวิทยุศึกษา และนับว่ามีผู้ฟังทุกระดับรายได้ให้ความสนใจจากพอประมาณ ขณะเดียวกันรายการที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับรองลงไปจากผู้ฟังทุกระดับรายได้คือ รายการเรียนภาษาอังกฤษจากเพลงและรายการชุมชนชีวิตตามลำดับ

รายการที่ออกอากาศ ๒ สัปดาห์ต่อครั้งจากสถานีวิทยุศึกษานั้น ผู้ฟังทุกระดับรายได้ให้ความสนใจต่อรายการการศึกษามากกว่ารายการอื่น รายการที่ได้รับความสนใจมากเป็นอันดับรองลงไปคือ รายการชีวิตนี้มีค่า ส่วนรายการที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุดจากผู้ฟังทุกระดับรายได้ก็คือรายการเพลงสรรทอง โดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ

รายการที่ผู้ฟังทุกระดับรายได้เห็นว่าควรเพิ่ม เวลาการออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา มีลำดับมากน้อยดังนี้คือ รายการเพื่อนคุย มิตรในเรือน ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เรียนภาษาอังกฤษจากเพลง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีผู้ฟังทุกระดับรายได้เสนอความเห็นที่รายการเพื่อนคุยมากเป็นอันดับหนึ่ง ยกเว้นผู้ฟังที่มีอัตรารายได้ต่อเดือนเกินกว่า ๕,๕๐๐ บาท ที่เห็นว่าควรเป็นรายการมิตรในเรือนและติดตามด้วยรายการเพื่อนคุย

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการที่ควรลด เวลาการออกอากาศนั้น เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ฟังทุกระดับรายได้ไม่ขอออกความคิดเห็น ผู้ฟังที่แสดงความคิดเห็นมากก็ได้ระบุว่ารายการที่ควรลด เวลาการออกอากาศของสถานีวิทยุศึกษาได้แก่ รายการดนตรีไทยคณะอาชีพซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ ๑๖ กับรายการเพลงจากวรรณคดีพระร่วงสวรรคโลกซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นมา ร้อยละ ๑๔ โดยเฉลี่ย

ทางด้านอุปสรรคในการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุศึกษานั้น ผู้ฟังที่มีรายได้ต่อเดือนละ ๓,๕๐๐ บาทขึ้นไประบุว่าคือการใช้เวลาช่วงนั้นรับฟังสถานีอื่น แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่แสดงความคิดเห็นถึงอุปสรรคในข้อนี้คงมีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเท่านั้น แต่อุปสรรคข้ออื่น ๆ ยังนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมากจากความคิดเห็นของผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนทุกระดับ

และไม่ว่าจะมีรายได้ต่อเดือนมากน้อยเพียงใด ผู้ฟังที่รับฟังสถานีวิทยุศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๓ ก็ให้ความเห็นตรงกันว่าประโยชน์ที่ได้รับคือ ได้รับความรู้ และได้ทราบข่าวสารและบริการอีกร้อยละ ๔๔ โดยเฉลี่ยจากผู้ฟังทุกระดับรายได้

ผู้ฟังสถานีวิทยุศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือน ๑,๐๐๑ บาทขึ้นไปกว่าร้อยละ ๔๐ นำสิ่งที่ได้จากวิทยุศึกษาไปบอกเล่าให้ผู้อื่นได้รับฟังด้วยหรือใช้เป็นหัวข้อในการพูดคุยกับผู้อื่น รองลงมาคือ ร้อยละกว่า ๓๐ ระบุว่านำสิ่งที่ได้จากวิทยุศึกษาไปใช้ประโยชน์จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน ส่วนผู้ฟังที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาทส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๐ จะนำสิ่งที่ได้จากวิทยุศึกษาไปใช้ประโยชน์จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน

การปรับปรุงสถานีวิทยุศึกษานั้น ผู้ฟังที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทจนถึงผู้ฟังที่มีรายได้ต่อเดือนเกินกว่า ๔,๕๐๐ บาท เกินกว่าร้อยละ ๖๐ คิดว่าสถานีวิทยุศึกษาควรจะปรับปรุงด้านกำลังส่ง สำหรับการปรับปรุงด้านรายการได้รับการลงความเห็นเป็นลำดับรองลงไปคือ ร้อยละ ๓๑ โดยเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า รายการต่าง ๆ ของสถานีวิทยุศึกษาที่ได้รับความสนใจมากคือ รายการมิตรในเรือน ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เพื่อนคุย แพทย์ประจำบ้าน และธรรมะประทับใจ ซึ่งล้วนแต่เป็นรายการที่ให้ความรู้แก่ผู้ฟังได้อย่างสม่ำเสมอ เพราะเผยแพร่ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน และผู้ฟังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและบอกเล่าต่อไปยังผู้อื่นได้อีกโสดหนึ่งด้วย

ผู้รับฟังการกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษาในเขตจังหวัดภาคกลาง ให้ความสนใจต่อรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรียนภาษาอังกฤษจากเพลง มุมชีวิต แม้ว่าทั้งสามรายการนี้ออกอากาศเพียงอาทิตย์ละครั้ง ถ้ารายการดังกล่าวนี้ไม่มีเนื้อหาสาระตรงกับความต้องการของผู้ฟังแล้ว โอกาสที่ผู้ฟังจะติดตามอย่างสม่ำเสมอเป็นไปได้ยากมาก เช่นเดียวกับรายการการศึกษาและรายการชีวิตนี้มีค่า ซึ่งออกอากาศ ๒ สัปดาห์ต่อครั้ง ถ้าผู้ฟังไม่ได้ติดตามรับฟังอย่างจริงจังแล้ว จะไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นหรือประเมินค่าของความสนใจได้เลย นอกจากนี้ผู้ฟังยังได้ระบุชื่อรายการต่าง ๆ ที่เห็นว่าควรเพิ่มเวลาการออกอากาศอีกด้วย

สำหรับรายการที่ได้รับความสนใจน้อยได้แก่ รายการภาษาเยอรมันชุดแพนาลี บาวมัน รายการสอนภาษาฝรั่งเศสโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ และรายการเพลงศรทองโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐ์ไพเราะ ส่วนข้อคิดเห็นที่ว่ารายการโคจรลดเวลาการออกอากาศนั้น ผู้ฟังส่วนใหญ่ไม่ขอออกความคิดเห็น แต่ผู้ที่ออกความเห็นระบุว่า รายการที่ควรลดเวลาการออกอากาศได้แก่ รายการดนตรีไทยคณะอาซิฟ และรายการเพลงจากวรรณคดีพระร่วงวรรณคดีโลก

สิ่งที่ผู้ฟังเห็นว่าเป็นอุปสรรคคือ การรับฟังรายการอื่นตามช่วงเวลาที่มีการออกอากาศรายการของสถานีวิทยุศึกษา ส่วนความคิดเห็นในข้อที่ว่าสถานีวิทยุศึกษาควรปรับปรุงเรื่องใดนั้น ผู้ฟังส่วนใหญ่ตอบว่า ต้องการให้ปรับปรุงด้านกำลังส่ง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่า การส่งคลื่นเอฟ.เอ็ม จากสถานีวิทยุศึกษาภายในกระทรวงศึกษาธิการมีเป็นไปไม่ราบรื่น เนื่องจากอยู่ใกล้กับสถานีวิทยุกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ ซึ่งมีกำลังส่งและเสาอากาศที่ดีกว่า จึงมักพบว่าสถานีวิทยุศึกษามีคลื่นรบกวนเป็นประจำ และนอกจากการปรับปรุงด้านกำลังส่งแล้ว ผู้ฟังยังมีความต้องการให้สถานีวิทยุศึกษา มีการปรับปรุงด้านรายการเป็นลำดับรองลงไป

การรับฟังรายการกระจายเสียงจากสถานีวิทยุศึกษานั้น ผู้ฟังรับฟังด้วยเครื่องรับทั้งระบบ เอ.เอ็ม. อย่างเดียว และเครื่องรับ เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. โดยที่เครื่องรับวิทยุดังกล่าวนี้มีอยู่ที่บ้านของผู้ฟังเกือบร้อยละร้อยในเขตจังหวัดภาคกลาง ซึ่งผู้ฟังที่มีรายได้และระดับการศึกษาสูงมากก็จะมีจำนวนเครื่องรับวิทยุอยู่บ้านมากตามไปด้วย อย่างไรก็ตามถึงแม้จะไม่ได้ติดตามรับฟังรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษาเป็นประจำทุกวันก็ตาม แต่ผู้รับฟังส่วนใหญ่ที่อยู่ในเขตภาคกลางก็ระบุว่า ได้ติดตามรับฟังเกือบทุกวัน เพราะจะได้ทั้งความรู้และได้ทราบข่าวสารและบริการต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

๑. เพิ่มกำลังส่งทั้งระบบ เอ.เอ็ม.-เอฟ.เอ็ม. เพื่อให้รับฟังการกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษาทำได้กว้างไกลขึ้น และผู้ฟังจะสามารถรับฟังรายการต่าง ๆ ได้อย่างถนัดชัดเจนขึ้น

แม้ว่าจะรับฟังจากจังหวัดใดก็ตามในเขตภาคกลางที่อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในเขตภาคเดียวกัน

๒. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานีวิทยศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงระบบการส่งกระจายเสียงของสถานีวิทยศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าเดิม

๓. รูปแบบของรายการที่ได้รับความสนใจมากจากผู้ฟัง ควรรักษาไว้และในขณะเดียวกันน่าจะหาทางเพิ่มเวลาการออกอากาศ โดยบรรจุเข้าแทนที่รายการซึ่งได้รับความสนใจน้อยหรือรายการที่ผู้ฟังเห็นว่าควรลดเวลาการออกอากาศ ทั้งนี้ เพื่อให้รายการที่ผู้ฟังสนใจมากเป็นสิ่งดึงดูดผู้ฟังให้ติดตามรับฟังการกระจายเสียงของสถานีวิทยศึกษาได้นานขึ้น อันจะเพิ่มประโยชน์ในการป้อนเนื้อหาสาระ เพื่อเป็นการให้การศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ประชาชนได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในขณะที่รายการที่ได้รับความสนใจจากผู้ฟังนี้จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาในข้อที่ว่าผู้ฟังใช้เวลาในการรับฟังสถานีอื่นอีกด้วย

๔. ติดตามประเมินผลผู้รับฟังรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยศึกษา เป็นระยะเวลาที่สม่ำเสมอ เพื่อหาข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางนำมาปรับปรุงรายการที่ออกอากาศให้ได้รับความนิยมจากผู้ฟัง อันจะยังผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้การศึกษานอกระบบโรงเรียนได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

